ei tea inime, kas weel teistele meele päraſt on, kui endine ſüdamelik olek ſeisma jääb. Pääle ſelle," liſas ta weel rohkem punaſeks ſaades ja pikaliſelt juure, „olen mina waeſe ſaunamehe poeg — ja — —"

„Ah, jätta niiſuguſed juttud ajamata," wõttis Anu jälle ſõna ſabaſt kinni, „minu iſa oli ennemuiſte niiſama ſaunamees, nagu ſinu omagi. See ei tähenda midagi nende wahel, kes lapſepõlweſt ſaadik teine teiſt tunnewad. Sina oled kihelkonnakooliſt auuga läbi käinud ja oled pääle ſelle ka weel paljugi õppinud, ſee tajub niiſuguſed wäikeſed wahed ära, ja meie wõime ikka wana wiiſi jõbraks jääda."

„Noh, Anu, kui ſa juſt tahad ja ſeda pahaks ei pane, ſiis on ſee ju wäga hää; jäägu ſiis ka wana jõbralik ja lapſelik olek meie wahele ieisma," ütles Mart tütarlapſe käeſt kinni wõttes ja suure hää meelega tema otſa waadates. „Ega minagi ſeda külma ja wõeraſt olekut ei himusta ega armasta, aga ma mõtleſin, et ſa ſelle wahe ſees, kus ſa linnas olid, uhkemaks oled läinud, ſeſt et ſa ſääl ju Saksa keelt ja üleüldſe peenemat eluwiiſi tundma ſaid. Seſt ſaadik, kui ſu ema ära ſuri, ei ole mul tal wõimalik olnud ſinuga pikemalt juttu ajada."

„Ega ſina, Mart, ſiis ometi ei arwa, et ma nende paari aasta päraſt, mis ma enne ema ſurma linnas ära elaſin, hoopis teiſeks oleksin läinud," wastas tubli ſüdamega tüdruk. „Mina olen ſeksſamaks jäänud, mis ma olin. Kadaka-ſaksaks ja bants-bantſakaks ma ialgi ei taha ſaada. Mina tahan Eesti tüdruk olla, ſeſt ſelle ſeiſuſe ſees ülſi tunnen ennaſt õnneliku olewat; ei puudu mul igapäewaſt leiba ega riiet, ja töö on ka üks kõik, mis inimene teeb, ta ei teota inimeſt ialgi."

„Waat', ſee oli ilus ſõna, Anu," hakkas Mart jutule, „ſee on ka minu arwamine ja mõte. Õppigu inimene nii palju kui ta tahab, ega tal ſelle päraſt ei ole tarwis ema ſugule ja rahwalle ſelga pöörata. Meie peame oma wanemaid ja ſellega ka oma rahwaſt ja maad auuſtama ja armaſtama. Nõnda ſoowiwad ja kirjutawad ka kõik paremad uuema aja Eesti kirjamehed, ja ſee on lõbus ja hää. Ma panen wäga imeks ja rõõmuſtan üpris ſelle üle, et ſina, Anu, ka nõnda mõtled. Ma olen ikka arwanud, et ſa tubli tüdruk oled, ja

juba lapſe eas olid ſa aru pooleſt hoopis terawam kui teiſed ſinu-ealiſed tütarlapſed, aga ſeda ma ei oleks mitte lootnud, et ſa nõnda tubliſte mõtled. Igal ühel haritud inimeſel on ja teada, et ſagedaſte muidu juſt terawa mõiſtuſega tütarlapſed pääliskaudſelt ühkuſt riietes ja Saksa keele purſſimiſes taga ajawad, linna lähewad ja ſääl, ſee lugu tuleb tihti ette, õigelt teelt ära langewad, ehk nad küll maal kui auuſad mehenaeſed ja perepidajad palju õnnelikumad oleksiwad wõinud olla ja hoopis enam kaſu ſaada. Seda trööſtlikum on aſi ſiis ka, kui jälle kord tütarlapſi leiab, kellel ſüda ja waim õiget teed käiwad ja õigel kohal ſeiſawad. Ja jah, Anu," ütles Mart täis armaſtuſt Anu otſa waadates, „ſina oled ſelge kullatükk."

„Mine ikka, Mart," wastas Anu ſilmi maha lüües, mis ſa nüüd niipalju minuſt kiidad! Mina ei näe ſiin midagi kiituſe wäärt aſja, waid arwan, et ſee aſi iſeeneſeſt ja loomulikult nõnda peaks olema. Sa räägid ju nagu mõni ſuur könemees. — Aga kuule, Mart, mis ma ſu käeſt pidin küſima: Mis arwaſ kirikherra tänaſes juttuſes, kui ta ütles, et inimeſed nüüd koguni tänamata olla oma endiſte hääſtegijate waſtu, kes neile on ristiuſku toonud. Ennemuiſte olla ſiin pool-alaſti paganad elanud metſades ja koobaſtes, aga päraſt on need hääſtegijad ſiin ristiuſku walguſt paiſta laſknud. Nüüdſel ajal olla inimeſed nagu koguni pimedad, unuſtada ſeda kõik ära ja laſta endid wale-õpetajateſt wedada, kes uuemal ajal üles tõusnud, ja tahta ſagedaſte kõrgelle ja kõrgemalle lennata, kui tiiwad kannawad ja kui tarwis on. Mis ſa ſeſt ajaſt arwad, Mart?"

„Waata, Anu, ſee on üks imelik aſi," kostis Mart mõteldes, „ſelle küſimiſe pääle on natuke raske kosta, aga ma tahan katſuda ſeda teha. Meie maa ajalooſt on ju teada, et Saksalaſed meile ristiuſku tõiwad ja meid üleüldſe waimu harimiſega tuttwaks tegiwad, ſelle päraſt nõuawad nemad nüüd, et me nende waſtu peame tänulikud olema. Uuemal ajal aga hakkab rahwas oma eneſe olemiſt ja keelt enam armaſtama ja ſeſt lugu pidama. Palju inimeſi otſiwad waimu harimiſt ei mitte enam Saksa waid Eeſti keele läbi, ſeſt et ſee Eeſtlaſtele enam loomulik on. Sellepäraſt tulewad ka mõnes kohas nuriſemiſed